

ciki sabo da su, kuma kada ka kasance a cikin funcin rai daga abin da suke yi na mākirci.

128. Lalle Allah Yanā tāre da wadanda suka yi ta'kawa da wadan-da suke sū māsu kyautatāwa ne.

عَلَيْهِمْ وَلَا تُكُنْ فِي ضَيْقٍ مَّا يَمْكُرُونَ ﴿٢٧﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ أَتَقْوَا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿٢٨﴾

SŪRATUL ISRĀ'

سُورَةُ الْإِسْرَاءِ

Tanā karantar da daidaitāwa a tsākānin abūbuwa māsu dangantaka da jūnā.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Tsarki ya tabbata ga Wanda Ya yi tafiyar dare⁽¹⁾ da bāwanSa, da dare daga Masallaci mai alfarma zuwa ga Masallaci mafi nīsa,⁽²⁾ wanda Muka sanya albarka a gē-fensa dōmin Mu nūna masa daga ãyoyinMu. Lalle ne Shi, Shī ne Mai ji, Mai gani.

سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لِيَلَامِنَ
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى
الَّذِي نَرَكَ حَوْلَهُ لِنَرِيهِ مِنْ أَيْمَانِهِ
هُوَ الْسَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

(1) Isrā'i, shi ne tafiyar dare da Allah Ya yi da Annabi daga Makka zuwa Baitil Ma'adis. Sa'an nan Mi'irāji zuwa sama inda aka ba shi salloli.

(2) Mukāranā a tsakānin Masjidil Harām watau tsararre daga a yāki mutānensa da Masjidil Aksā wanda ba tsararre ba. Isrā'i da Mi'irāji sun fi Mi'kātin Mūsā da gānāwarsa da Ubangiji a Dür Sīnā'a.

2. Kuma Mun bai wa Mūsā⁽¹⁾ littāfi, kuma Mun sanya shi shiriya ga Banī Isrā'ila, cēwa kada ku rīki wani wakīli baiciNa.

3. Zuriyar wadanda Muka dāu-ka tāre da Nūhu. Lalle ne shi ya kasance wani bāwa mai gōdiya.

4. Kuma Mun hukunta zuwa ga Banī Īsrā'ila a cikin Littāfi, cewa lalle ne, kunā yin barna a cikin kasa sau biyu, kuma lalle ne kunā zālunci, zālunci mai girma.

5. To idan wa'adin na farkonsu ya jē, za Mu aika, a kanku wadansu bāyi⁽²⁾ Nāmu, ma'abūta yāki mai tsanani, har su yi yāwo a tsakānin gidājenku, kuma yā zama wa'adi abin aikatāwa.

6. Sa'an nan kuma Mu mayar da dāuki a gare ku a kansu, kuma Mu taimake ku da dūkiyoyi da diya kuma Mu sanya ku mafiya yawan māsu fita yāki.

7. Idan kun kyautata, kun kyautata dōmin kanku, kuma idan kun mūnana, to, dōminsu. Sa'an nan idan wa'adin na karshe⁽³⁾ ya jē, (zā

وَءَاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَبَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى
لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِنَا وَكِيلًا

ذُرْيَةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَهُ وُجُوهَ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا
شَكُورًا

وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ إِنْسَانَ يَلِفَ فِي الْكِتَبِ
لِتَفْسِدَ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلَمَ عُلُوًّا
كَيْرًا

فَإِذَا جَاءَهُ وَعْدُ أُولَئِنَّمَا بَعْثَنَا عَلَيْكُمْ
عِبَادَاتِنَا أَفْلَى بِأَنْ يُبَشِّرَ شَدِيدٌ فَجَاسُوا خَلَلَ
الَّذِي أَرَوْكُمْ وَكَانَ وَعْدَهُ مَفْعُولاً

ثُرَرَدَدَنَا لَكُمُ الْكَوَافِرَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدَنَاكُمْ
بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ رَفِيرًا

إِنَّ أَحْسَنَنُّ أَحْسَنَنُّ لَا نَفْسٌ كَوْنُوقَ وَإِنَّ
أَسَأَنُّمْ فَلَهَا أَفَإِذَا جَاءَهُ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسْتُرُ

(1) Tsakānin Bawan Allah Muhammadu da Mūsā, kuma an aiko Mūsā ga Banī Isrā'ila kawai, kuma Nūhu an ce masa bāwa amma ba a jingina shi kamar yadda aka jingina Bawansa ba. Sa'an nan kuma jingina Yahūdu ga Nūhu ya daidaita su da sauran mutāne wajen da'awar dāukaka da nasaba.

(2) Sun yi fasādi da barin aiki da Taurāti, sabōda haka aka aika Jālūta a kansu. Ya kashe su kuma ya kāma zuriyarsu.

(3) Suka yi fasādi marra ta biyu da kashe Zakariyya da Yahaya, sai aka aika musu da Bukht Nasar daga Bābila ya karkashe su, kuma ya kāma zuriyarsu, kuma ya rushe Baitil Ma'adis. Wadannan läbaru biyu na barnar Banī Isrā'ila sunā cikin bāyar da läbaru na gaibi. Idan an daidaita su da läbarun gaibi wadanda Alkur'āni ya fadā, wadansu suka auku kuma wadansu sunā ta aukuwa, zā a san falalar Alkur'āni a kan Taurāti kamar yadda ya bayyana cēwa Attaura ta yi kira zuwa ga tauhidi da shiriya, sa'an nan ya bayyana abūbuwan da Alkur'āni yake karantarwa daga āyā ta 9 zuwa ga āyā ta 38 inda ya tārā hälāyen kwarai kuma ya kōre mūnāna.

su je) dōmin su bakanta fuskokinku, kuma su shiga masallaci kamar yadda suka shige shi a farkon lōkaci, kuma dōmin su halakar da abin da suka rinjaya a kansa, hala-karwa.

8. Akwai tsammānin Uban-gijinku Ya yi muku rahama. Kuma idan kun sāke, Mu sāke. Kuma Mun sanya Jahannama matsara ga kāfirai.

9. Lalle ne wannan Alkur'āni yanā shiryarwa ga (hālāye) wadanda suke mafsi daidaita,⁽¹⁾ kuma yanā bāyar da bushāra ga mūminai wadanda suke aikata ayyuka na kwarai (cēwa) "Lalle ne sunā da wata ijāra mai girma."

10. Kuma lalle ne wadanda bā su yin īmāni da Lāhira, Mun yi musu tattalin wata azāba mai radadi.

11. Kuma mutum yanā⁽²⁾ yin addu'a da sharri kamar addu'arsa da alhēri, kuma mutum ya kasance mai gaggāwa.

12. Kuma Mun sanya dare da rāna, āyōyi biyu, sa'an nan Muka shāfe āyar dare, kuma Muka sanya āyar rāna mai sanyāwa a yi gani, dōmin ku nēmi falala daga Ubangi-jinku, kuma dōmin ku san kidāyar shēkara da lissāfi. Kuma dukan

وُجُوهٌ كُلُّهُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا
دَخَلُوكُمْ أَوْلَ مَرَّةً وَلِيُتَبَرَّأُوا مَا عَلَوْا
تَثِيرًا ﴿٧﴾

عَسَى رَبُّكُمْ أَن يَرَحَمَكُمْ وَإِنْ عُذْتُمْ دُعَوْنَا وَجَعَلْنَا^۱
جَهَنَّمَ لِلْكُفَّارِ حَصِيرًا ﴿٨﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْءَانَ يَهْدِي لِلّٰتِي هِيَ أَقْوَمُ
وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كِبِيرًا ﴿٩﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾

وَيَدْعُ الْإِنْسَنَ بِالشَّرِّ دُعَاءً وَرِبَاحَيْرًا وَكَانَ
الْإِنْسَنُ بَعْلًا ﴿١١﴾

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِيمَانِنِ فَمَحْوَنَاءَ إِيمَانَ
الَّيْلِ وَجَعَلْنَا إِيمَانَ النَّهَارَ مُبَصِّرَةً لِتَبَغْعُونَ
فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ
الْيَسِينَ وَالْحَسَابَ وَكُلَّ شَيْءٍ فَضَلَّتْهُ

(1) Bāyan ya fadi abūbuwan da Attaura ta karantar, ya ce, "Alkur'āni yanā shiryarwa zuwa ga hālāyen da suka fi daidaita daga abin da Attaura ta karantar." Sa'an nan ya ci gaba da bayānin abūbuwan da Alkur'āni yake karantawa.

(2) Alkur'āni yanā shiryar da mutum har ga yadda yake yi addu'a dōmin kada ya yi wa kansa addu'a ta sharri alhāli kuwa yanā nufin ya yi alhēri dōmin an halicci mutum da son gaggāwa.

kōme Mun bayyana shi daki-dakin bayyanāwa.

13. Kuma kōwane mutum Mun lazimta masa abin rekōdinsa a cikin wuyansa, kuma Mu fitar masa a Rānar Kiyāma da littāfi wanda zai hadu da shi būdadde.

14. "Karanta Littāfinka. Ranka ya isa ya zama mai hisābi a kanka a yau."

15. Wanda ya nēmi shiryuwa, to, ya nēmi shiryuwa ne dōmin kansa kawai kuma wanda ya bace, to, ya bace ne a kansa kawai, kuma rai mai daukar nauyi bā ya daukar nauyin wani ran, kuma ba Mu zama māsu yin azāba ba, sai Mun aika wani Manzo.

16. Kuma idan Mun yi nufin Mu halakar da wata alkarya, sai Mu umurci mawadātanta, har su yi fāsikanci a cikinta, sa'an nan mag-anar azāba ta wajaba a kanta, sa'an nan Mu darkāke ta, darkākēwa.

17. Kuma da yawa Muka halakar da al'ummomi a bāyan Nūhu. Kuma Ubangijinka Ya isa ya zama Mai kididdigewa ga zunubban bāyinSa, Mai gani.

18. Wanda ya kasance yanā nu-fin mai gaggāwa,⁽¹⁾ sai Mu gag-gauta masa a cikinta, abin da Muke so ga wanda Muke nufi, sa'an nan kuma Mu sanya masa Jahannama, ya kōnu da ita, yanā abin zargi kuma abin tunkudewa.

تَفْصِيلًا ﴿١٧﴾

وَكُلَّ إِنْسَنٍ أَلْرَمَنَا طَهِرٌ فِي عُنْقِهِ وَخُرْجٌ
لَهُ رِوَمٌ الْقِيمَةُ كِتَابًا يَأْلِمُهُ مَنْ شُرِّدَ ﴿١٨﴾

أَفَرَأَكُلَّبَكَ كُلَّنِي نَفَسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٩﴾

مَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ
فَإِنَّمَا يَضْلُلُ عَلَيْهَا أَوْ لَا تَرُوْزَ وَازْرَةٌ وَزَرْخَرَى
وَمَا كُلُّ مُعَذَّبٍ بَحْتَ نَبَعَثُ رَسُولًا ﴿٢٠﴾

وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرِيبَةً أَمْ زَانِقَةً فِيهَا فَقَسَّقُوا
فِيهَا حَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿٢١﴾

وَكُلَّ أَهْلِكَنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَنَ
بِرَبِّنِكَ بِدُؤُوبٍ عِبَادِهِ خَيْرًا بَصِيرًا ﴿٢٢﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا
نَشَاءَ لِمَنْ يُرِيدُ ثُرْجَعَنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَنَا
مَذْمُومًا مَذْحُورًا ﴿٢٣﴾

(1) Dūniya. Anā kwatanta dūniya da mai son ta, da Lāhira da mai son ta.

19. Kuma wanda ya nufi Lāhira, kuma ya yi aiki sabōda ita irin aikinta alhāli kuwa yanā mūmini, to, wadannan aikinsu ya kasance gōdadde.

20. Dukansu Munā taimakon wadannan da wadancan daga kyautar Ubangijinka, kuma kyautar Ubangijinka ba ta kasance hananna ba.

21. Ka duba yadda Muka fīfitar da sāshensu a kan sāshe! Kuma lalle ne Lāhira ce mafi girman darajōji, kuma mafi girman fīfitāwa.

22. Kada ka sanya wani abin bauta wa na dabam tāre da Allah, har ka zauna kana abin zargi, yar-babbe.

23. Kuma Ubangijinka Ya hukunta kada ku bauta wa kōwa fāce Shi, kuma game da mahaifa biyu ku kyautata kyautatāwa, ko dai dayansu ya kai ga tsūfa a wurinka ko dukansu biyu, to, kada ka ce musu ‘tir’ kuma kada ka tsāwace su, kuma ka fada musu magana mai karimci.

24. Kuma ka sassauta musu fikāfikan tausasāwa na rahama. Kuma ka ce “Ya Ubangijina! Ka yi musu rahama, kamar yadda suka yi rēnōna, ina karami.”

25. Ubangijinku ne Mafi sani ga abin da yake a cikin rāyukanku. Idan kun kasance sālihai, to, lalle ne Shī, Ya kasance ga māsu kōmāwa gare Shi, Mai gāfara.

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لِهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانُوا مُشْكُورًا ﴿١٦﴾

كَلَّا تُمْدُهُنَّ لَهُنَّا وَهُنَّ لَهُنَّا مِنْ عَطَاءِ رَبِّكُمْ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكُمْ مَخْضُورًا ﴿١٧﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَلْنَا بَعْضَهُنَّ عَلَى بَعْضٍ وَلَلْآخِرَةُ أَكْبَرُ درجات وأَكْبَرُ تقضيالاً ﴿١٨﴾

لَا يَحْجَلُ مَعَ اللَّهِ إِلَهَاهَا أَخْرَفَ قَعْدَ مَدْمُومًا مَخْذُولًا ﴿١٩﴾

* وَقَضَى رَبُّكَ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِخْسَنًا إِمَامًا يَتَلَغَّنَ عِنْدَكُمُ الْكِبَرُ أَحْدُهُمَا أَوْ كَلَّاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَقِرْ وَلَا شَهَرْ هُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَلْ لَكِرِيمًا ﴿٢٠﴾

وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الْذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ أَزْحَمَهُمَا كَمَا بَيْنِ صَفَرِيْنَ ﴿٢١﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَابِرِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّلِيْنَ غَافِرًا ﴿٢٢﴾

26. Kuma ka bai wa ma'abūcin zumunta hakkinsa,⁽¹⁾ da miskini da dan hanya. Kuma kada ka bazzara dūkiyarka, bazzarāwa.

27. Lalle ne mubazzrai sun kasance 'yan'uwan Shaidanu. Kuma Shaidan ya kasance ga Ubangijinsa, mai yawan kāfirci.

28. Ko dai ka kau da kai daga gare su dōmin nēman rahama daga Ubangijinka, wadda kake fātanta, to sai ka gaya musu magana mai laushi.

29. Kuma kada ka sanya han-nunka ƙukuntacce zuwa ga wuyanka, kuma kada ka shimfidāshi dukan shimfidāwa, har ka zama abin zargi, wanda ake yanke wa.⁽²⁾

30. Lalle ne Ubangijinka Yanā shimfidā arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā ƙukuntāwa. Lalle Shi, Yā kasance Masani ga bāyinSa, Mai gani.

31. Kuma kada ku kashe 'yā'yanku dōmin tsōron talauci. Mu ne ke arzūta su, su da ku. Lalle ne kashe su yā kasance kuskure babba.

32. Kuma kada ku kusanci zina. Lalle ne ita ta kasance alfāsha ce kuma tā mūnāna ga zama hanya.

33. Kuma kada ku kashe rai wanda Allah Ya haramta fāce da

وَإِنَّ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمُسْكِنُونَ وَإِنَّ
السَّيِّلِ وَلَا تَبْدِئْ رَبِّيْرًا ﴿٦﴾

إِنَّ الْمُبَدِّيْرِينَ كَانُوا إِخْرَانَ الشَّيْطَنِينَ وَكَانَ
الشَّيْطَنُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٧﴾

وَإِمَّا مُعْرِضَنَ عَنْهُمْ أَتَيْعَاهُ رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ
تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُرًا ﴿٨﴾

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنْقِكَ وَلَا
تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّخْسُورًا ﴿٩﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَسْعُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ
كَانَ يَعْبَادُهُ خَيْرًا بَصِيرًا ﴿١٠﴾

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمْلَاقًا تَخْنُونَ تَرْفُهُمْ
وَإِنَّا كُمُّا إِنَّ فَتْلَهُمْ كَانَ خَطْكًا كِبِيرًا ﴿١١﴾

وَلَا تَقْرِبُوا الْأَرْزَقَ إِنَّهُ، كَانَ فَنِحَشَةً وَسَاءَ
سِيَلًا ﴿١٢﴾

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا

(1) Hakkīn zumunta shi ne alhēri da sādar da zumunta. Hakkīn miskini da dan hanya zakka da sadakar tadawwa'i da liyāfar kwana uku ga bāko bisa al'ada da alhēri, bā bisa barna da kallafāwa ba.

(2) Kada ka zama marōwaci a zarge ka, kuma kada ka zama almubazzari ka rasa mutāne, su yanke daga gare ka.

hañki, kuma wanda aka kashe, yanā wanda aka zālunta, to, hañki, Mun sanya hujja ga waliyyinsa, sai dai kada ya kētare haddi a cikin kashēwar. Lalle shī ya kasance wanda ake taimako.

34. Kuma kada ku kusanci dūkiyar marāya fāce dai da sifa wadda take ita ce mafi kyau, har ya isa ga mafi karfinsa. Kuma ku cika alkawari. Lalle alkawari yā kasance abin tambayāwa ne.

35. Kuma ku cika mūdu idan kun yi awo, kuma ku auna nauyi da sikēli madaidaici. Wancan ne mafi alhēri, kuma mafi kyau ga fassara.

36. Kuma kada ka bi abin da bā ka da ilmi game da shi. Lalle ne jī da gani da zūciya, dukan wadancan, (mutum) yā kasance daga gare shi wanda ake tambaya.

37. Kuma kada ka yi tafiya a cikin kasa da alfahari. Lalle kai, bā zā ka hūda kasa ba, kuma bā zā ka kai ga duwātsu ba ga tsawo.

38. Dukan wancan, mai mūninsa yā kasance abin kyāma a wurin Ubangijinka.

39. Wancan yanā daga abin da Ubangijinka Ya yi wahayi zuwa gare ka na hikima. Kuma kada ka sanya wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah, har a jēfa ka a cikin Jahannama kanā wanda ake zargi, wanda ake tunkudēwa.⁽¹⁾

بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظُلُومًا فَقَدْ جَعَلَنَا
لَوْلَيْهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ
مَنْصُورًا ﴿٢٣﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتَمِ إِلَيْهِ أَبَأْتِي هِيَ أَحْسَنُ
حَتَّىٰ يَتَّلَقَّ أَشْدَدَهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِذَا عَاهَدْتُمْ
كَانَ مَسْئُولًا ﴿٢٤﴾

وَأَوْفُوا الْكِيلَ إِذَا كَلَمْتُمْ وَرِزْقًا لِلْقَسْطَاسِ
الْمُسْتَقِيمُ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٢٥﴾

وَلَا تَنْقُضُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ الْسَّمْعَ
وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادُ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ
مَسْغُولًا ﴿٢٦﴾

وَلَا تَمْسِخُ فِي الْأَرْضِ مَرْحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ
الْأَرْضَ وَلَنْ تَتَّلَعَّ لِجَبَالَ طُولًا ﴿٢٧﴾

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئًا وَعِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٢٨﴾

ذَلِكَ مِمَّا أَنْهَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا
تَجْعَلْ مَعَ أَنْهَى إِلَهًا أَخْرَقْتَكَ فِي جَهَنَّمَ
مَلُومًا مَدْحُورًا ﴿٢٩﴾

(1) Wannan shī ne karshen muñkāran tsakānin shiryarwar da Alkur'āni ya kāwo wa dūniya da abin da Attaura ta kāwo wa Banī Isrā'il. Kuma akwai daidatāwa a cikinsu a tsakānin hālāye māsu kyau da kishiyōyinsu, watau hālāye māsu mūni.

40. Shin fa, Ubangijinku Ya zābe ku da diya maza ne, kuma Ya riki 'ya'ya māta daga malā'iku?⁽¹⁾ Lalle ne kū, hakīka, kunā fadar magana mai girma!

41. Kuma lalle ne hakīka, Mun sarrafa bayāni a cikin wannan Al-kur'āni dōmin su yi tunāni, kuma bā ya kāra musu kōme fāce gudu.

42. Ka ce, "Dā akwai wadansu abūbuwan bautāwa tāre da Shi, kamar yadda suka fada, a lōkacin, dā (abūbuwan bautāwar) sun nēmi wata hanya⁽²⁾ zuwa ga Ma'abūcin Al'arshi."

43. TsarkinSa yā tabbata kuma Ya daukaka daga abin da suke fasā, daukaka mai girma.

44. Sammai bakwai da kasa da wanda yake a cikinsu sunā yi Masa tasbīhi. Kuma bābu wani abu fāce yanā tasbīhi game da gōde Masa, kuma amma ba ku fahimtar tasbīhinsu. Lalle ne Shī, Ya kasance Mai hakuri ne, Mai gāfara.

45. Kuma idan ka karanta Alku-rāni,⁽³⁾ sai Mu sanya a tsakāninka da tsakanin wadanda bā su yin

أَفَلَا يَرَكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَيْنَ وَأَخْذَنَ مِنَ
الْمَلَائِكَةِ إِنَّهُ إِلَّا كُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ صَرَقْنَا فِي هَذَا الْقُرْءَانِ لِيَذَكِّرُوا وَمَا
يَرِيدُهُمُ الْأَنْفُوسُ كَمَا
رَأَيْنَاهُمْ إِلَّا فُورًا ﴿٤٧﴾

قُلْ لَوْكَانَ مَعَهُ وَعَالِمٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا أَتَتْغُولُ إِلَيْهِ
ذِي الْعَرْشِ سَيِّلَكَ ﴿٤٨﴾

سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عَلَّوْ كَيْرًا ﴿٤٩﴾

نَسِيْخَ لَهُ الْسَّمَوَاتُ السَّمِيعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ
وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا نَسِيْخُهُ مُحَمَّدُهُ وَلَكِنْ لَا
تَفْقَهُونَ تَسِيْحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٥٠﴾

وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْءَانَ جَعَلْتَ ابْنَكَ وَبَنَّ الَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُورًا ﴿٥١﴾

(1) Farkon mukārana a tsakānin al'ādun mushirikai da shiryarwar Alkur'āni dōmin gyāra tunāninsu ga karbar īmānīn Tauhīdi.

(2) Dā su abōkan tārāyyar sun nēmi hanya zuwa ga Allah dōmin su yāke Shi sabōda Ya ce Al'arshi tāsa ce, Shi kadai, dōmin su sāmi nāsu rabon, sabōda Al'arshi tā hadiye kōme, har da su.

(3) Mushirikai jahilai ne, ba su iya daukar jāyayyar magana, sabōda sun fi kusanta zuwa ga dabbōbi ga tunāninsu, bisa gare su zuwa ga mutāne, kō da yake sauran jikinsu na mutāne ne. Sabōda haka a kōyaushe sunā kusa ga fadan tāyar da hankali da dōke-dōke. Sabōda haka Allah Ya sanya tsari ga AnnabinSa da wanda ya bi hanyar Annabin, wajen shiryar da mutāne game da karanta Alkur'āni. Bā zā su iya fāda mai karanta Alkur'āni da dūka ba, kuma tsōronsa suke ji dōmin kwarjinin Alkur'āni.

īmāni da Lāhira wani shāmaki mai suturcēwa.

46. Kuma Mu sanya marufai a kan zukātansu, dōmin kada su fahimce shi, da wani nauyi a cikin kunnuwansu, kuma idan ka ambaci Ubangijinka, a cikin Alkur'āni, Shī kadai, sai su jūya a kan bayayakinsu dōmin gudu.

47. Mū ne Mafi sani game da abin da suke saurāre da shi, a lōkacin da suke yin saurāren zuwa gare ka, kuma a lōkacin da suke māsu gānāwa a tsakāninsu, a lōkacin da azzālumai suke cēwa, “Bā ku biyar kōwa fāce wani namiji sihirtacce.”

48. Ka dūba yadda suka buga maka misālai, sai suka bace, bā su iya sāmun hanya.

49. Kuma suka ce, “Shin, idan mun kasance kasūsuwa da nika-fķun gabābuwa, ashe, lalle ne mū, hafīka, wadanda ake tāyarwa ne a wata halitta sābuwa?”

50. Ka ce, “Ku kasance duwātsu ko kuwa bakin karfe.

51. “Ko kuwa wata halitta daga abin da yake da girma a cikin kira-zanku.” To, zā su ce, “Wāne ne zai mayar da mu?” Ka ce, “Wanda Ya kaga halittarku a farkon lōkaci.” To, zā su gyada kansu zuwa gare ka, kuma sunā cēwa, “A yaushe ne shi?” Ka ce, “Akwai tsammāninsa ya kasance kusa.

52. “A rānar da Yake kiran ku, sa'an nan ku riķa karbāwa game da gōde Masa, kuma kunā zaton ba ku zauna ba fāce kadan.”

وَجَعَلْنَا عَلَيْهِمْ أَكْثَرَهُمْ لَا يَقْهِمُهُ وَفِي
إِذَا نَهَمُ وَقَرَأَ وَلَا ذَكَرَ رَبِّكَ فِي الْقُرْءَانِ وَحْدَهُ
وَلَوْا عَلَى أَذْبَرٍ هُنْ فَغُورًا ﴿٤٦﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذَا سَمِعُونَ
إِلَيْكَ وَإِذَا هُمْ تَجَوَّلُ إِذَا يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ
تَنْتَهَى مَسْحُورًا ﴿٤٧﴾

أَنْظُرْ كِيفَ ضَرَبُوكَ الْأَمْثَالَ فَضَلَّوْ فَلَا
يَسْتَطِيعُونَ سَيِّلًا ﴿٤٨﴾
وَقَالُوا إِنَّا كُنَّا عَظِيمًا وَرَفِيقًا إِنَّا لَمْ يَعُوْنَ
خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٤٩﴾

* قُلْ كُنُوْا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٠﴾
أَوْ حَلَقَامَمَا يَتَبَرُّ فِي صُدُورِكُمْ
فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا فِي الَّذِي فَطَرْنَا
أَوْلَ مَرَّةً فَسَيُنْخَضُونَ إِلَيْكُمْ وَسَهْمُ
وَيَقُولُونَ مَتَّهُوْ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ لِحَمْدِهِ وَنَظُونَ
إِنْ لِيَشْمِ إِلَّا قِيلَكَ ﴿٥٢﴾

53. Kuma ka cē wa BāyiNa, su fadi kalma⁽¹⁾ wadda take mafi kyau. Lalle ne Shaidan yanā sanya barna a tsakāninsu. Lalle ne Shaidan ya kasance ga mutum, makiyi bayyananne.

54. Ubangijinku ne Mafi sani game da ku. Idan Yā so, zai yi muku rahama, kō kuwa idan Yā so zai azabtā ku. Kuma ba Mu aika ka kanā wakili a kansu ba.

55. Kuma Ubangijinka ne Mafi sani game da wanda yake a cikin sammai da kasa. Kuma lalle ne, hakīka, Mun fīfīta sāshen Annabāwa a kan sāshe kuma Mun bai wa Dāwūda Zabūra.⁽²⁾

56. Ka ce, “Ku kirāyi wadanda kuka riya, baicinSa. To, ba su mal-lakar kuranyēwar cūta daga gare ku, kuma haka jūyarwa.”⁽³⁾

57. Wadancan, wadanda suke kiran,⁽⁴⁾ sunā nēman tsāni zuwa ga Ubangijinsu. Wadanne ne suke ma-fīfīta a kusanta? Kuma sunā fātan sāmun rahamarSa, kuma sunā tsōron azābarSa. Lalle ne azābar Ubangijinka ta kasance abar tsōro ce.

(1) Ka ce wa bāyiNa, mutāne, idan sunā magana su auna kalmōmin da suke zance da su, sa'an nan su riķa amfāni da kalma mafi kyāwo dōmin kada Shaidan ya sāmi mashiga daga maganarsu zuwa ga zukātansu, ya sanya barna a tsakāninsu.

(2) Muķārana a tsakānin Annabāwa. Allah Yā fīfīta wadansu a kan wadansu. Falalar Dāwūda a kan wadansu Annabāwa da Zabūra ne, to, inā fīfīkon wanda aka bai wa Alkur'āni mafīfīcin littāfi da sauran Annabāwa?

(3) Bā zā su iya juyar da cūta daga gare ku zuwa ga wani ko kuwa daga wani zuwa gare ku ba.

(4) Wadanda kāfirai ke nēman tawassuli da su zuwa ga Allah, sū ma sunā nēman abin da zai sādar da su zuwa ga Allah, saboda haka bābu bambanci a tsakānin mai tawassuli da wanda ake tawassulin da shi ga kusanta zuwa ga Allah. Bābu mai kusanta zuwa ga Allah sai da takawa ga ibādarSa kawai.

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا أَلَّا تَهِي أَحْسَنُ إِنَّ
الشَّيْطَانَ يَنْزَعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ
لِلنَّاسِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾

رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنِّي شَايِرٌ حَمْدُكَ أَوْلَانِ
يَشَاءُ يَعْذِبُكُمْ وَمَا أَرْسَلْتَكَ عَلَيْهِمْ وَمَكِيلًا ﴿٥٤﴾

وَرَبِّكَ أَعْلَمُ بِمَنِ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَقَدْ فَضَلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّنَ عَلَىٰ بَعْضٍ
وَءَاتَيْنَا دَارِودَ زَرْوَرًا ﴿٥٥﴾

قُلْ آتُّهُمُ الَّذِينَ رَعَمْتُمْ مِّنْ دُونِهِ فَلَا
يَمْلِكُونَ كَشْفَ الظُّرُرِ عَنْكُمْ وَلَا تَحْمِلُّا
لِمَذْهُورًا ﴿٥٦﴾

أَوْلَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَتَبَغُونَ إِلَيْهِمْ
الْوَسِيلَةَ إِيَّاهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَةَ
وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ
مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾

58. Kuma bābu wata alkarya fāce, Mu ne māsu halaka ta a gabānin Rānar Kiyāma kō kuwa Mū māsu azābta ta ne da azāba mai tsanani. Wancan ya kasance a cikin littāfi rubūtacce.

59. Kuma bābu abin da ya hana Mu, Mu aika da āyōyi fāce sabōda mutānen farko sun karyata game da su. Kuma Mun bai wa Samūdāwa tāguwa, āyā bayyananna, sai suka yi zālunci game da ita. Kuma bā Mu aikāwa da āyōyi fāce dōmin tsōratarwa.

60. Kuma a lōkacin da Muka ce maka, “Lalle ne Ubangijinka Yā kēwaye mutāne”. Kuma ba Mu sanya abin da ka gani wanda⁽¹⁾ Muka nūna maka ba, fāce dōmin fitina ga mutāne, da itāciya wadda aka la’anta a cikin Alkur’āni. Kuma Munā tsōratar da su, sa’an nan (tsōratarwar) bā ta kāra su fāce da kangara mai girma.

61. Kuma a lōkacin⁽²⁾ da Muka cē wa malā’iku, “Ku yi sujada ga Ādamu” sai suka yi sujada, fāce Ibilīsa, ya ce, “Shin, zan yi sujada ga wanda ka⁽³⁾ halitta shi yanā lāka?”

وَإِنْ مِنْ قَرِيبٍ إِلَّا تَخْنُ مُهَلْكٌ وَهَا قَبْلَ يَوْمِ
الْقِيَمَةِ أَوْ مُعِدٌ بُوْهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ
فِي الْكِتَبِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرِسِّلَ بِالآيَاتِ إِلَّا أَنَّ
كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَإِنَّا شَمُودَ الْأَقَافِ
مُبَصِّرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرِسِّلُ بِالآيَاتِ إِلَّا
تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَرَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلَنَا
الرُّءُوفَيْنِيَّ أَرِنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ
وَالشَّجَرَةُ الْمَلْعُونَةُ فِي الْقُرْبَانِ وَنَحْوُهُمْ
فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانِكَ بِكِيرًا ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةَ أَسْجُدُوا لِلَّادِمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْرِيلَسَ قَالَ أَسْجُدُ لِمَنْ
خَلَقَتْ طِينًا ﴿٦١﴾

(1) Abūbuwan da Annabi ya gani a daren Isrā'i da Mi'irāji, watau tafiyarsa zuwa sama wadda aka yi ishārā da ita a farkon sūrar. Itāciyar da aka la’anta, ita ce Zakkūm, abincin mutānen wuta. Akwai muķārana, a cikin wannan, cēwa āyōyin da aka bai wa wani Annabi sun fi wadanda aka bai wa wasu Annabāwa girma.

(2) Muķārana a tsakānin jinsin mutum da malā’iku da aljannu. An fīfitar da jinsin mutum da sanya wa sauran jinsōshi biyu su yi masa sujada, sa’an nan aka dāukaka jinsin malā’ika sabōda dā'a, kuma aka la’anci jinsin Ibilīsa da sābo.

(3) Rubūta “ka” da karamin “ka” ne kō da yake lamīrin Allah ne, dōmin ya nūna hālin maganar Shaidan zuwa ga Allah Mai girma. Yanā yin maganar da hushi, ba da girmamawa ba.

62. Ya ce, "Shin, kā gan ka⁽¹⁾...! Wannan wanda ka girmama a kaina, lalle ne idan ka jinkirtā mini zuwa ga Rānar Kiyāma lalle ne, zan tumbuke zuriyarsa, fāce kadan."

63. Ya ce, "Ka tafi. Sa'an nan wanda ya bī ka daga gare su, to, Jahannama ce sakamakonku, (Mu bā ku shi) sakamako cikakke.

64. "Kuma ka rikitar da wanda ka sāmi īko a kansa, daga gare su, da sautinka, kuma ka yi hari a kansu da dawākinka da dākārunka, kuma ka yi tārēwa da su a cikin dūkiyōyi da diyā, kuma ka yi musu wa'adi." Alhāli kuwa Shaidan bā ya yi musu wa'adin kōme fāce da rūdī.

65. "Lalle ne bāyiNa, bā ka da wani karfi a kansu. Kuma Ubangijinka Ya isa Ya zama Wakīlī."

66. Ubangijinku ne Yake gudānar da jirgi a cikin tēku, dōmin ku nēma daga falalarSa. Lalle ne Shī, Yā kasance a gare ku Mai jin fai.

67. Kuma idan cūta ta shāfe ku, a cikin tēku, sai wanda kuke kira ya fāce, fāce Shi. To, a lōkacin da Ya tsirar da ku zuwa ga tudu sai kuka bijire. Kuma mutum ya kasance mai yawan butulci.

68. Shin fa, kun amince cēwa (Allah) bā Ya shāfe gēsen kasa game da ku, kō kuwa Ya aika da iska mai tsakuwa a kanku, sa'an nan kuma

قَالَ أَرْءَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَمْتَ عَلَيَّ لِنْ
أَخْرَجْتَنِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا حَتَّى كُنَّ
دُرِّيَتْهُ بِالْأَقْلِيلَ ﴿٦٣﴾

قَالَ أَذْهَبْ فَمَنْ تَبْعَدْ مِنْهُمْ فَإِنَّ
جَهَنَّمَ جَزَافُ كُلِّ جَزَاءٍ مَوْفُورًا ﴿٦٤﴾

وَاسْتَفِرْ مِنْ أَسْطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ
وَاجْلَبْ عَلَيْهِمْ بِحَيْلَكَ وَرَحِيلَكَ وَشَارِكْهُمْ
فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدْهُمْ وَمَا
يَعْدُهُمْ أَشَيْطُنُ إِلَّا غُرُورًا ﴿٦٥﴾

إِنَّ عَبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ
وَكَفَى بِرِبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٦﴾

رَبُّكُمُ الَّذِي يُنْزِحُ لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ
لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٧﴾

وَإِذَا مَسَكُرَ الْصَّرْرَ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَذَعَّرَ
إِلَيْأَيَاهُ فَلَمَّا نَجَدَهُ كَمْ إِلَيْهِ أَغْرَضْتُمْ
وَكَانَ إِلَيْسَنْ كَفُورًا ﴿٦٨﴾

أَفَمَنْثُرَ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ
يُرِسَلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبَةً لَا يَجِدُوا
لَكُمْ وَكِيلًا ﴿٦٩﴾

(1) Mai sābō sabōda hassada bā ya ganin girman Ubangijinsa. A cikin maganar Iblīs akwai rashin ladabi da nūna kiyayya ga Ādamu, har zuwa ga zuriyarsa, wadda ba a haifa ba tukuna.

bā zā ku sāmi wani wakīlī ba dōminku?

69. Ko kun amince ga Ya mayar da ku a cikin tēkun, a wani lōkaci na dabam, sa'an nan Ya aika wata gūguwa mai karya abūbuwa daga iska, har ya nutsar da ku sabōda abin da kuka yi na kāfirci? Sa'an nan kuma bā ku sāmun mai bin hakki sabōda ku, a kanMu, game da Shi.

70. Kuma lalle ne Mun gir-mama 'yan Adam,⁽¹⁾ kuma Muka dauke su a cikin kasa da tēku, kuma Muka arzūta su daga abūbuwa māsu dādi, kuma Muka fīfitā su a kan māsu yawa daga wadanda Muka halitta, fīfitāwa.

71. A rānar da Muke kiran⁽²⁾ kōwane mutāne da līmāminsu, to, wanda aka bai wa littāfinsa a dāmansa, to, wadannan sunā karātun littāfinsu, kuma bā a zāluntar su da zaren bākin gurtsin dabīno.

72. Kuma wanda ya kasance makāho⁽³⁾ a cikin wannan, sabōda haka shi a Lāhira makāho ne, kuma mafi bata ga hanya.

73. Kuma lalle ne sun yi kusa, hakīka, su fitinē ka daga abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, dōmin ka kirkira waninsa a gare Mu, a lōkacin, hakīka, dā sun riķe ka masoyi.

أَفَلَمْ نُشْرِكْنَا إِنْ يُعِدَّ كُفُورُهُ تَارَةً أُخْرَى
فَيُرِسِّلَ عَلَيْكُمْ قَاصِدًا مِنَ الْرِّيحِ فَيَعْرِقُ كُفُورُ
إِيمَانَكُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا يَهِ
تَبَيْعًا ﴿٦﴾

*وَلَقَدْ كَرَّمَنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ
وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنْ أَطْيَابِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِمَّا خَلَقْنَا تَقْضِيلًا ﴿٧﴾

يَوْمَ نَدْعُوُا كُلَّ أَنْاسٍ بِمَا مِنْهُمْ فَمَنْ أُوفِيَ
كِتَابَهُ وَيَعْلَمُنَاهُ فَأُولَئِكَ يَقْرَءُونَ
كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فِي الْأَيَّامِ ﴿٨﴾

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ
أَعْمَى وَأَضَلُّ سَيِّلًا ﴿٩﴾

وَإِنْ كَادُوا لِيَقْتُلُوكُمْ عَنِ الَّذِي
أَوْحَيْنَا إِلَيْكُمْ لِتَفْتَرِيَ عَنْكُمْ نَعْرَفُ
وَإِذَا لَأَخْذُوكُمْ خَلِيلًا ﴿١٠﴾

(1) Muķārana a tsakānin jinsin mutum da sauran halittar Allah.

(2) Muķārana a Lāhira a tsakānin al'ummōmi kuma da tsakānin mūminai da kāfirai.

(3) Muķārana a tsakānin makantar basīra da makantar ganin ido.

74. Kuma bā dōmin⁽¹⁾ Mun tabbatar da kai ba, lalle ne, hakīka, dā kā yi kusa ka karkata zuwa gare su ta wani abu kadān.

75. A lōkacin, lalle ne, dā Mun dandāna maka ninkin azābar rāyuwa da ninkin azābar mutuwa, sa'an nan kuma bā zā ka sāmi mataimaki ba a kanMu.

76. Kuma lalle ne, sun⁽²⁾ yi kusa, hakīka, su tāyar da hankalinka daga fasar, dōmin su fitar da kai daga gare ta. Kuma a lōkacin, bā zā su zauna ba a kan sābāninka fāce kadān.

77. Hanyar wafanda, hakīka, Muka aika a gabāninka, daga ManzanninMu, kuma bā zā ka sāmi jūyarwa ba ga hanyarMu.

78. Ka tsayar da salsa⁽³⁾ a karkatar rānā zuwa ga duhun dare da lōkacin fitar alfijir, lalle ne karātun fitar alfijir⁽⁴⁾ ya kasance wanda ake halarta.

وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتَنَا لَقَدْ كِدَّ تَرَكَنَ إِلَيْهِمْ
شَيْئاً قَلِيلًا ﴿٦٥﴾

إِذَا لَأَذْقَنَكَ ضُعْفَ الْحَيَاةِ وَضُعْفَ
الْمَمَاتِ فَلَا تَحْمِدْ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٦٦﴾

وَإِنْ كَانَتِ الْيَسِيرَةُ زُنْقَدَ مِنَ الْأَرْضِ
لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَأَيْلَبُونَ خَلْفَكَ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿٦٧﴾

سُنَّةً مَنْ قَدَّ أَرْسَلْنَا بَلَّافَ مِنْ رُسُلِنَا
وَلَا يَحْمِدْ لِسْنَتِنَا تَحْمِيدًا ﴿٦٨﴾

أَقْبَلَ الْأَصْلَوَةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسْقِيٍّ
الْأَيَّلِ وَقَرْءَانَ الْفَجَرِ إِنَّ قُرْءَانَ
الْفَجَرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿٦٩﴾

(1) Mukārana a tsakānin sarauta da Manzancin Allah. Sarkin dūniya yanā canja manufarsa dōmin nēman yardar mutānensa. Amman Manzon Allah bā ya sāke abin da Allah Ya umurce shi da shi dōmin nēman yardar mutāne.

(2) Muķārana a tsakānin mai aiki dōmin Allah, bā a iya jūyar da shi daga aikinsa dōmin nēman wata kamāla, amma mai aikin dūniya anā iya canja shi dōmin haka. Kuma bambancin hijira da kōra, wafanda suka kōri Annabinsu sai a halaka su, amma wafanda Annabinsu ya yi hijira gabānin azāba, to, bā zā a halaka su ba.

(3) Tsayar da salsa a cikin lōkutanta, shi ne yake hana a yaudari mutum da magana har a sanya shi ya yi abin da bai kamāta ba, ko kuma ya yi abin da shari'a ta hana.

(4) Karātun fitar alfijir, ana nufin sallar asuba. Sabōda haka anā son dōgon karātu a cikinta, gwargwadon fārā ta a duhun dare a bayan fitar alfijir.

79. Kuma da dare, sai ka yi hīra⁽¹⁾ da shi (Alkur'āni) a kan kāri gare ka. Akwai tsammānin Ubangi-jinka Ya tāyar da kai a wani matsayi gōdadde.

80. Kuma ka ce, "Yā Ubangi-jina!⁽²⁾ Ka shigar da ni shigar gaskiya, kuma Ka fitar da ni fitar gaskiya. Kuma Ka sanya mini, daga gunKa, wani karfi mai taimako."

81. Kuma ka ce, "Gaskiya tā zo, kuma karya ta lālāce. Lalle ne karya ta kasance lālātacciya."

82. Kuma Munā sassaukarwa, daga Alkur'āni, abin da yake waraka ne da rahama ga mūminai. Kuma bā ya kāra wa azzālumai (kōme) fāce hasāra.

83. Kuma idan Muka yi ni'ima a kan mutum,⁽³⁾ sai ya hinjire, kuma ya nīsanta da gefensa, kuma idan sharri ya shāfe shi, sai ya kasance mai yanke kauna.

84. Ka ce, "Kōwa ya yi aiki a kan hanyarsa. Sa'an nan Ubangi-jinka ne Mafi sani ga wanda yake mafi shiryuwa ga hanya."

85. Sunā tambayar ka ga rūhi. Ka ce, "Rūhi daga al'amarin

وَمِنْ أَلَيْلٍ فَتَهَجَّدُ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ
يَبْعَثَنَا رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ﴿٦﴾

وَقُلْ رَبِّيْ أَذْخُلْنِي مُدْخَلَ صَدْقٍ وَأَخْرِجْنِي
مُخْرَجَ صَدْقٍ وَلَا جُعَلْنِي مِنَ الْمُنْكَرِ
سُلْطَانًا نَصِيرًا ﴿٧﴾

وَقُلْ جَاءَ الْحُقُوقُ وَهُنَّ الْبَطِلُ إِنَّ الْبَطِلَ كَانَ رَهُوقًا ﴿٨﴾

وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنَ مَا هُوَ شَفَاءٌ وَرَحْمَةٌ
لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَرِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا حَسَارًا ﴿٩﴾

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى إِنْسَنٍ أَغْرَضَ وَنَّا
بِحَاجَتِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يُؤْسَأًا ﴿١٠﴾

فَلْ كُلُّ يَعْمَلٌ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعَمَّرَ
بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَيِّلًا ﴿١١﴾

وَيَسْكُلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِّ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي

(1) Hīra da Alkur'āni, watau a yi sallōlin nāfila na dare, Shafa'i, bibbiyu, a kāre da Wutri. Ga Annabi tahajjudi da Wutrin wājibi ne, kāri a kan abin da aka dōra wa sauran mutāne, a lōkacin da yake zaune a gida. Ga sauran mutāne, Wutri sunna ce, kamar sallōlin īdi da rōkon ruwa da husūfin rānā da na wata. A nan akwai bambanci a tsakānin Annabi da jama'arsa a wajen Wutri.

(2) Kuma ka yi addu'a a cikin sallarka da bāyanta da wannnan addu'a dōmin ta nūna sallamawarka ga Ubangijinka Allah.

(3) MuFārana a tsakānin hālāye biyu na mutum, hālin tsanani da hālin cūta.

Ubangijina ne, kuma ba a bā ku (kōme) ba daga ilmi fāce kadān."

86. Kuma lalle ne idan Mun so, hakīka, Munā tafiya da abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka. Sa'an nan kuma bā zā ka sāmi wani wakīli ba dōminka game da shi a kanMu.

87. Fāce da rahama daga Ubangijinka. Lalle ne falalarSa ta kasance mai girma a kanka.

88. Ka ce, "Lalle ne idan mutāne da aljannu sun tāru a kan su zo da misālin wannan Alkur'āni, bā zā su zo da misālinsa ba, kuma kō dā sāshinsu yā kasance mataimaki ga sāshi."

89. Kuma lalle ne, hakīka, Mun caccanza dōmin mutāne, a cikin wannan Alkur'āni, daga kōwane misāli, sai mafi yawan mutāne suka ki (kōme) fāce kāfirci.

90. Kuma suka ce, "Bā zā mu yi īmāni ba dōminka sai kā būbbugar⁽¹⁾ da idan ruwa daga kasa.

91. "Kō kuma wata gōna daga dabīnai da inabi ta kasance a gare ka. Sa'an nan ka būbbugar da kōramu a tsakāninta būbbugarwa.

92. "Ko kuwa ka kāyar da sama a kanmu, kabukka, kamar yadda ka riya, kō kuwa ka zo da Allah, da malā'iku bangabanga.

وَمَا أُوتِيسْرُونَ الْعِلْمُ إِلَّا قَيْلًا ﴿٨٥﴾

وَلَمْ يَنْشَأْنَا تَذَهَّبَنَ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا يَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿٨٦﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْنَا كَبِيرًا ﴿٨٧﴾

قُلْ لَّيْلَيْنَ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىَّ أَنْ يَأْتُوا بِعِشْلٍ هَذَا الْقُرْآنُ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَاهِرًا ﴿٨٨﴾

وَلَقَدْ صَرَفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَلَيْلَيْنَ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾

وَقَالُوا نَّنْهَا مِنْ لَكَ حَتَّىٰ تَفْجِرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٩٠﴾

أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ تَخْرِيلٍ وَعِنْيٍ فَتَفْجِرَ الْأَنْهَرَ خَلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٩١﴾

أَوْ سُقْطَ الْسَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِي بِاللهِ وَالْمَلَائِكَةَ قَيْلًا ﴿٩٢﴾

(1) Kāfiri bā ya iya hangen abin da bā a iya taba shi da gabobin ji na jiki, dōmin haka suka nēmi dayan wadannan abūbuwa ya auku kāmin su yi īmāni. Mūmini yanā kange da ganin basīra, dōmin haka ya wadātu da zaman Alkur'āni āyā mai isa ga ya yi īmāni da shi.

93. "Kō kuwa wani gida na zīnāriya ya kasance a gare ka, kō kuwa ka tāka a cikin sama. Kuma bā zā mu yi īmāni ba ga tākawarka, sai ka sassauko da wani littāfi a kanmu, munā karanta shi." Ka ce, "Tsarki ya tabbata ga Ubangijīna! Ban kasance ba fāce mutum, Manzo."

94. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yi īmāni, a lōkacin da shiriya ta jē musu, fāce sun ce, "Shin, Allah zai aiko mutum ya zamo yana Manzo."

95. Ka ce, "Dā malā'iku sun kasance a cikin kasa, kuma sunā tafiya, sunā māsu natsuwa, lalle ne dā mun saukar da malā'ika daga sama ya zama manzo a kansu."

96. Ka ce, "Allah Yā isa zama Shaida a tsakānina da ku. Lalle Shī Ya kasance ga bāyinSa, mai kidid-digewa Mai gani."

97. Kuma wanda Allah Ya shiryar, to, shī ne shiryayye, kuma wanda Ya batar, to, bā zā ka sāmi wadansu masōya a gare su ba bai-cinSa. Kuma Munā tāra su a Rānar Kiyāma a kan fuskōkinsu, sunā makāfi, kuma bēbāye da kurāme. Matattararsu Jahannama ce, kō da yaushe ta bice, sai Mu kāra musu wata wuta mai tsanani.

98. Wancan ne sakamakonsu, sabōda lalle sū, sun kāfirta da āyō-yinMu, kuma suka ce, "Shin idan muka kasance kāsūsuwa da nīkāk-kun gabūbuwa, shin lalle mū, haķī-ka, wadanda ake tāyarwa ne a cikin wata halitta sābuwa?"

أَوْيَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ رُخْرُفٍ أَوْ تَرَقَّ في
السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِّيَّكَ حَتَّى تُنْزِلَ عَلَيْنَا
كِتَابًا نَقْرُؤُهُ وَقُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ
كُنْتُ إِلَيْهِ شَرِارًا سُولًا ﴿٤١﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَى إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا سُولًا ﴿٤٢﴾

قُلْ لَوْكَانَ فِي الْأَرْضِ مَلِئِكَةٌ يَمْشُونَ
مُطْهِينٍ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا سُولًا ﴿٤٣﴾

قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بِيَنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ
كَانَ يَعْبَادُهُ خَيْرًا بَصِيرًا ﴿٤٤﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ
يَجِدَ لَهُمْ أَوْلَيَاءَ مِنْ دُونِهِ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ عَلَى وُجُوهِهِمْ غَمْيَا وَبِكَامَ وَضُمَّاً
مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ كُلُّمَا خَبَثَ زِدَهُمْ
سَعِيرًا ﴿٤٥﴾

ذَلِكَ جَرَأَوْهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا إِنَّا يَنْتَنَا وَقَاتَلُوا
أَوْذَاكَنَا عَظِيمًا وَرَفَقَنَا أَنَّا الْمَبْعُوثُونَ
خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٤٦﴾

99. Shin, kuma ba su ganī⁽¹⁾ ba (cēwa) lalle ne Allah, Wanda Ya halicci sammai da kasa, Mai ikon yi ne a kan Ya halicci misālinsu? Kuma Ya sanya wani ajali a gare su wanda bābu kōkwanto a cikinsa? Sai azzālumai suka fi fāce kāfirci.

100. Ka ce, “Dā dai kū, kunā mallakar⁽²⁾ taskōkin rahamar Ubangijina, a lōkacin, hakīka, dā kun kāme, dōmin tsōron kārēwar taskōkin. Kuma mutum yā kasance mai kwauro ne.”

101. Kuma lalle ne, hakīka, Mun bai wa Mūsā āyōyi⁽³⁾ guda tara bayyanannu, sai ka tambayi Banī Isrā’ila, a lōkacin da ya jē musu, sai Fir'auna ya ce masa, “Lalle nī, inā zaton ka, ya Mūsā, sihirtacce.”

102. Ya ce, “Lalle ne, hakīka, ka sani bābu wanda ya saukar da wadannan, fāce Ubangijin sammai da kasa, dōmin su zama abūbuwan lūra. Kuma lalle ne ni, hakīka, ina zaton ka, yā Fir'auna, halakakke.”

103. Sai ya yi nufin fitar da su daga kasar, sai Muka nutsar da shi, shi da wanda yake tāre da shi gabā daya.

104. Kuma Muka ce, daga bā-yansa ga Banī Isrā’ila, “Ku zauni

*أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَأَرْبَبِ فِيهِ قَابِيَ الظَّالِمُونَ
إِلَّا كُفُورًا ﴿١٦﴾

قُلْ لَوْا نَسْتَعِنُ بِمَنْ كُونَ حَزَانَ رَحْمَةَ رَبِّ إِذَا
لَأْمَسَكْتُمْ حَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَاتَ الْإِنْسَنَ
قَتُورًا ﴿١٧﴾

وَلَقَدْ أَتَيْنَا مُوسَىٰ نَسْعَ إِيَّنِي بِيَتْنَتِ فَسَعَ
بِنَيِّ إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُمْ فَرِّعَوْنُ
إِنِّي لِأَطْنَكَ يَنْهُوسِي مَسْحُورًا ﴿١٨﴾

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَنْؤُلَاءِ إِلَارَبُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَصَابِرٍ وَلِنِي لِأَطْنَكَ
يَنْفَرَعُونَ مَشْبُورًا ﴿١٩﴾

فَأَرَادَ أَنْ يَسْتَفِرَهُمْ مِنَ الْأَرْضِ
فَأَعْرَفَهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ﴿٢٠﴾

وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِيَنِي إِسْرَائِيلَ أَسْكُنُوا الْأَرْضَ

(1) Muķārana a tsakānin farkon halitta da mayarwa da ita, idan fārāwa ba ta buwāya ba, mayarwa bā zā ta buwāya ba.

(2) Muķārana a tsakānin kyautar mutum da rōwarsa ga dūkiyar da ya mallaka.

(3) Muķārana a tsakānin maganar makangari Fir'auna da Manzon Allah, Mūsā dōmin nūna āyar Annabāwa bā su tsōron kōwa wajen iyar da Manzancin Allah, kuma bā su ganin wani Karfi a gabansu fāce na Allah.

kasar. Sa'an nan idan wa'adin karshe ya zo, zā Mu jē da ku jama'a-jama'a.”⁽¹⁾

105. Kuma da gaskiya Muka saukar da shi, kuma da gaskiya ya sauwa. Kuma ba Mu aike ka ba fāce kanā mai bāyar da bushāra, kuma mai gargadi.

106. Kuma yanā abin karātu, Mun rarraba shi, dōmin ka karanta shi ga mutāne a kan jinkiri, kuma Mun sassaukar da shi sassaukarwa.⁽²⁾

107. Ka ce, “Ku yi ūmāni⁽³⁾ da shi, ko kuwa kada ku yi ūmāni, lalle ne wadanda aka bai wa ilmi daga gabāninsa, idan anā karātunsa a kansu, sunā fāduwa ga habōbinsu, sunā māsu sujada.

108. “Kuma sunā cēwa: Tsarki ya tabbata ga Ubangijinmu! Lalle ne wa'adin Ubangijinmu ya kasan-ce, hāfiķa, abin aikatāwa.”

109. Kuma sunā fāduwa ga habōbinsu sunā kūka, kuma yanā kara musu tsōro.

فَإِذَا جَاءَهُ وَعْدُ الْآخِرَةِ حِشْنَا بِكُمْ لَفِيقًا ﴿٦﴾

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَّلُ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا
مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٧﴾

وَقُرْءَانًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ
وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿٨﴾

قُلْ إِيمُونَ بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا يَتَّسِعُ عَلَيْهِمْ يَخْرُجُونَ لِلَّادِقَاتِ سُجَّدًا ﴿٩﴾

وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدَ رَبِّنَا
لَمْ يَفْعُلْ ﴿١٠﴾

وَيَخْرُجُونَ لِلَّادِقَاتِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ
خُشُوعًا ﴿١١﴾

(1) Wannan magana tanā kamā da da'awar Yahūdu cēwa yanā rubuce a cikin littāfinsu za su kōma hadfuwa bāyan rarraba a nan dūniya, kuma Hadisin kōmawar Yahūdu a Falasđīnu, har Musulmi su yi yāki da su, sunā a kan gābar gabas, kuma su Yahūdāwa suna a kan gābar yamma daga Kōgin Urdun yanā karfafa wannan ra'ayi. Kuma an ruwaito cēwa daga cikin alāmōmin Tāshin Kiyāma akwai kōmāwar Yahūdu a Falasđīnu. Allah ne Mafi sani.

(2) Saukar da Alkur'āni a cikin shēkaru ashirin ko ashirin da uku ya yi kama da saukar āyoyin Mūsā tāra a lōkacin da yake kirān Fir'auna zuwa ga addini.

(3) Muķāranar yin ūmāni da rashin ūmānin mutāne ga Alkur'āni bā zai rage gaskiyarsa da kōme ba, sai dai wadanda suka ki ūmānin ne zā su cūtu. Sa'an nan da bambanci a tsakānin mai ilmi da jāhili. Mai ilmi yanā da sauķin jāwuwa zuwa ga gaskiya har ya rasa abin da zai aikata fāce ya fādi rikice, a kan habarsa, yanā mayar da al'amari ga Allah kuma yanā tawali'u.

110. Ka ce, "Ku kirāyi Allah⁽¹⁾ ko kuwa ku kirāyi Mai rahama. Kowane kuka kira, to, Yanā da sūnāye mafi kyau. Kumá kada ka bayyanā⁽²⁾ ga sallarka, kuma kada ka bōye ta. Ka nēmi hanya a tsakānin wangan."

111. Kuma ka ce, "Gōdiya⁽³⁾ ta tabbata ga Allah Wanda bai riči dā ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma wani masōyi sabōda wulākancin bai kasance a gare Shi ba." Kuma ka girmama Shi, girmamāwa.

قُلْ أَدْعُو اللَّهَ أَوْ أَدْعُو الرَّحْمَنَ أَيَّمَا مَا دَعَوْا
فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ
وَلَا تَخْفِي فِيمَا وَبَثَغَ بَيْنَ ذَلِكَ سِيلًا ﴿٦﴾

وَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ
تَكْفِرُ ﴿٧﴾

SŪRATUL KAHF

سُورَةُ الْكَهْفِ

Tanā karantar da ladubban ibāda zuwa ga Allah da yin aiki da zahirin shari'a da barin dukan abin da ya sābā wa shari'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah wanda Ya saukar da Littafi a kan bāwanSa kuma bai sanya karkata ba a gare shi.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ
وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَوْجَانًا ﴿١﴾

(1) Mukarana a tsakānin sūnāyen Allah wadanda ake kiran Sa da su wajen rōko da wadanda bā a yin rāko da su. Sūnāyen mafiya kyau da ake kiran Allah da su Hadisi ya kawo su sai a nēma daga Jalalaini.

(2) Kuma tsakaitāwa wajen karātun salsa ko addu'a kamar yadda aikin Annabi yā nūna yadda ake yi, kada a bayyana kada a bōye. Sai dai tsaka.

(3) Ka ce, "Allah ba shi da abōkin muķārna a kōwace jiha. Shi kadai Ya cancanci girmamāwa." Sabōda haka ka girmama Shi, girmamāwar da ta dāce da Shi.